

İdarenin hukuka aykırı işlemine güvenerek faaliyette bulunan davacının zararının tazmini

Karar Veren Mahkeme: Danıştay 10. Daire

Karar Tarihi: 14.6.2011

Karar Sayısı: E: 2007/3359, K: 2011/2296

Olay Özeti Karar ve Sonuç:

Dava dosyasının incelenmesinden; Aloe Vera ürün menşeli gıda kullanımının ve reklamlarının yaygınlaşması, bir kısım şikayetlerin artması nedeniyle Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan inceleme sonucunda, Dünya Sağlık Örgütünün bu ürünün dahili kullanımını önermediği, Aloe Vera Jel ürününün mikroplar için iyi bir üreme ortamı olduğu ve kolon kanseri oluşturma riski bulunduğu tespit edildiğinden, Sağlık Bakanlığı'nın 8.6.2004 tarihli yazısı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na aloe vera içeren dahilen alımı olan tüm ürünlerin izinlerinin iptal edilmesi, sadece haricen kullanılan ürünlerin denetim altında satışına müsaade edilmesi konusunda gereğinin yapılmasının istenildiği; Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca konu ile ilgili ayrıntılı bilgiye ihtiyaç duyulduğundan 2.7.2004 tarihli yazı ile Sağlık Bakanlığı ile birlikte toplantı yapılmasının kararlaştırıldığı ve Sağlık Bakanlığı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yetkilileri tarafından 6.7.2004 tarihinde yapılan toplantıda, Sağlık Bakanlığınca alınan kararın uygulama için bağlayıcı olduğu ve kesinlikle uygulanması gerektiği yolunda tutanak imzalandığı; buna karşın davacı şirket tarafından ithal edilmek istenilen Aloe Vera Jel (İçecek) için 17.12.2004 tarih ve 0434005395 sayılı kontrol belgesinin düzenlendiği; aloe vera jel içeren

ürünlerin satışlarına devam edildiğinin Sağlık Bakanlık tarafından tespiti üzerine, Sağlık Bakanlığı'nın 30.3.2005 tarih ve 16102 sayılı yazısı ile Tarın ve Köyişleri Bakanlığınca anılan ürünlerin izinlerinin iptal edilmesi gerektiğinin bildirildiği; bu yazı üzerine davalı idarece 26.5.2005 tarihli Genelge ile, Sağlık Bakanlığından alınan yazıda; Aloe Vera Jel içeren ürünlerin "her derde deva" niteliğinde pazarlandığı, ancak, sözü edilen bitkiyle ilgili ciddi bir kaynak ve klinik çalışması bulunmaması nedeniyle Dünya Sağlık Örgütünün Monografında dahili kullanımının kabul edilmediği, uzun süreli ve yanlış kullanımı halinde karsinojenik etkiler gösterdiği, bu itibarla Aloe Vera içeren ve dahili kullanımı olan ürünlerle ilgili izinlerin iptal edilmesi gerektiği belirtildiğinden, halk sağlığı açısından Aloe Vera Jel içeren ve dahili kullanımı olan ürünlere kontrol belgesi verilmemesi, verilmiş olanların iptal edilmesi, ithaline ve yurt içinde üretimine izin verilmemesi, piyasada bulunan ürünlerin toplatılmasının istendiği, bu yazıya dayanılarak İstanbul Valiliği İl Tanım Müdürlüğünün 3.6.2005 tarihli işlemi ile davacı şirkete verilen iznin iptal edilerek ürünlerin toplatılması gerektiğinin davacı şirkete bildirildiği; davacı tarafından, iznin verildiği tarih ile iptal edildiği tarih arasında Aloe Veralı içeceğin ithalatı, reklam ve pazarlaması için yapılan masraflar karşılığı uğranıldığı ileri sürülen zararın idarece tazminine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, davalı idarenin, insan sağlığına zararlı olduğu tespit edilen Aloe Veralı içeceğin ithalatını ve satışını yasaklayarak, bu kapsamda davacıya ait kontrol belgesini iptal etmesinde hukuka aykırılık bulunmamaktadır. Ancak, Sağlık Bakanlığı'nın 8.6.2004 tarihli yazısı ile sağlığa zararlı olması nedeniyle ithalinin ve satışının yasaklanması gerektiği yolunda davalı idarenin uyarılması ve 6.7.2004 tarihinde yapılan toplantıda bu hususun değerlendirilmesine rağmen; davalı idarenin, Sağlık Bakanlığı'nın 30.3.2005 tarihli yazısına kadar Aloe Vera Jel içerikli gıda maddelerinin ithali

veya satışını engellemediği; dolayısıyla 5179 sayılı Yasanın 10. maddesi kapsamında, “insan sağlığı üzerinde zararlı bir etkinin olması ihtimalinin belirlenmesi ve bilimsel belirsizliklerin sürmesi” durumu söz konusu olduğu halde gerekli tedbirleri almadığı anlaşılmaktadır.

Bu kapsamda, davalı idarece, Sağlık Bakanlığı’nın 8.6.2004 tarihli yazısından ve 6.7.2004 tarihli toplantıdan sonra davacı şirkete Aloe Vera Jel içeren içeceklerin ithaline izin verecek kontrol belgesinin düzenlendiği görüldüğünden, insan sağlığına zararlı olduğu konusunda Sağlık Bakanlığınca uyarılmasına rağmen, davacı şirket adına kontrol belgesi düzenlenmesinde idarenin hizmet kusuru olduğunun kabulü gerekmektedir.

Davacının uğradığını ileri sürdüğü zarar, davalı idarece, davacı şirket adına 17.12.2004 tarihli kontrol belgesi düzenlenmesine ilişkin işlemde kaynaklanmış olup, bu işlem nedeniyle uğranılan zarar, idarenin hukuka uygun olan belge iptaline ilişkin işlemi sonucunda oluşmuştur.

Davacı adına kontrol belgesi düzenleyerek hizmeti kusurlu işleten davalı idare, hukuka aykırı işleminin sonucuna katlanmak zorundadır. Bu nedenle, idarenin hukuka aykırı işlemine güvenerek faaliyette bulunan davacının, kontrol belgesinin iptal edilmesi nedeniyle uğradığı zararın, davalı idarece tazmin edilmesi hakkaniyet gereğidir.

Bu itibarla, İdare Mahkemesince, davacı şirketin kontrol belgesine dayanarak yaptığı faaliyetlerden kaynaklanan zararının, uğradığını ileri sürdüğü zarar kalemleri dikkate alınarak, şirketin defter, kayıt ve belgeleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle tespit edilmesi ve belirlenen zararın tazmini yolunda karar verilmesi gerekirken davanın reddi yolunda verilen mahkeme kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davalı idarenin temyiz isteminin kabulü

ile Ankara 8. İdare Mahkemesinin 15.9.2006 tarih ve E:2005/1915, K:2006/1560 sayılı kararının bozulmasına, dosyanın yeniden karar verilmek üzere adı geçen İdare Mahkemesine gönderilmesine, 14.6.2011 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.